MALTA

QORTI KRIMINALI

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

Seduta tas-26 ta' Frar, 2007

Numru 2/2006

Ir-Repubblika ta' Malta

v.

JOHN PACE, bin Anthony u Josephine nee Zammit, imwieled l-Awstralja fil-15 TA' Awissu 1964 u residenti Birkirkara, bil-karta tal-identita` nru. 369183M

Il-Qorti:

Rat l-Att ta' Akkuza numru 2/2006 li permezz tieghu l-Avukat Generali akkuza lil John Pace fl-ewwel kap bit-tentattiv ta' omicidju volontarju ta' Frangisk Fenech, u fit-tieni kap akkuza lill-istess Pace talli minghajr licenzja tal-Kummissarju tal-Pulizija zamm f'xi fond arma tan-nar jew munizzjon, jew kellu f'idejh jew fuqu xi arma tan-nar jew munizzjon barra minn fond jew post post li jaghmel

mieghu; skond l-Att ta' Akkuza kollox sar fit-18 ta' Mejju 2003;

Rat il-verdett tal-gurati, moghti nhar il-Gimgha 23 ta' Frar 2007 li permezz tieghu, b'sitt voti favur u bi tliet voti kontra, sabu lill-imsemmi John Pace mhux hati skond l-ewwel kap tal-Att ta' Akkuza izda sabuh unanimament hati skond it-tieni kap tal-Att ta' Akkuza; il-gurati fissru wkoll li il-verdett unanimu taghhom fuq it-tieni kap kien jirreferi kemm ghaz-zamma f'fond kif ukoll li kellu f'idejh jew fuqu arma tan-nar u munizzjon <u>barra minn fond</u>; tiddikjara lil John Pace mhux hati skond l-ewwel kap tal-Att ta' Akkuza u minnu tilliberah, izda tiddikjarah hati talli fit-18 ta' Mejju 2003 minghajr licenzja tal-Kummissarju tal-Pulizija zamm f'xi fond arma tan-nar jew munizzjon u kellu fil-pussess jew fuqu arma tan-nar jew munizzjon barra minn fond jew post li jaghmel mieghu;

Semghet lill-Assistent Avukat Generali Dott. Anthony Barbara ghall-prosekuzzjoni kif ukoll lill-Avukat Dott. Joseph Giglio ghall-hati dwar il-piena fl-udjenza tal-lum; hadet in konsiderazzjoni c-cirkostanzi kollha tal-kaz, inkluza l-fedina penali tal-hati (fedina tal-hati li, kif tajjeb osservat il-prosekuzzjoni, ghalkemm mhux xi wahda refrattarja, certament il-hati ma jistax jghid li huwa persuna incensurata);

Ikkunsidrat:

F'dan il-kaz l-Avukat Generali ghazel li jakkuza f'kap wiehed – it-tieni kap – lil Pace b'dawk li huma effettivament zewg reati: ir-reat ta' min izomm f'xi fond arma tan-nar jew munizzjoni minghajr licenzja tal-Kummissarju tal-Pulizija (Art. 3(1) tal-Kap. 66), u r-reat, aktar serju, ta' min, dejjem minghajr licenzja tal-Kummissarju tal-Pulizija, ikollu fil-pussess jew kontroll tieghu jew ikollu f'idejh jew fuqu arma tan-nar jew munizzjon pero` barra minn fond jew post li jaghmel mieghu (Art. 3(1A) tal-istess Kap. 66). Ma hemmx kontestazzjoni li dawn id-disposizzjonijiet huma applikabbli ghall-kaz odjern minkejja l-fatt li llum l-Ordinanza dwar l-Armi, Kap. 66, giet abrogata bl-Att XIV

tal-2005 (illum il-Kap. 480). In fatti kemm bl-Artikolu 66(2)(3) ta’ dan l-Att kif ukoll bl-applikazzjoni tad-disposizzjonijiet tal-Artikolu 12(1)(d) u (e) tal-Kap. 249, ir-reati skond l-imsemmija disposizzjonijiet tal-allura Kap. 66 huma applikabbli ghall-kaz in dizamina. Il-Qorti ezaminat l-Att imsemmi biex tara jekk il-piena ghal dawn ir-reati llum tnaqqsitx, izda skond l-Artikolu 51(2) il-pieni addirittura zdiedu. S’intendi din il-Qorti ser tinjora kompletament il-ligi l-gdida – li *ratione temporis* mhix applikabbli ghal kaz in dizamina – u sejra tikkunsidra biss il-pieni inferjuri applikabbli skond l-Artikolu 3 tal-Kap. 66. Din il-Qorti hi wkoll tal-fehma li, galadarba l-Avukat Generali ghazel li jdahhal zewg reati f’kap wiehed, il-Qorti ghandha tikkunsidra, ghall-finijiet ta’ piena, reat wiehed biss (u ghalhekk minghajr ebda konkors ta’ reati u/jew pieni) u cioe` r-reat l-aktar gravi kontemplat fl-Artikolu 3(1A). Il-piena applikabbli hija, ghalhekk, ta’ prigunerija minn xahrejn sa sentejn. Ghall-precizjoni jinghad ukoll li ma hux applikabbli il-*proviso* tas-subartikolu (1A) tal-Artikolu 3 imsemmi, u dan ghax meta Pace ghazel li johrog armat biex imur ifittex lil Fenech f’dak il-hin evidentement ma seta’ kien hemm u ma kienx hemm xi bzonn attwali tad-difiza legittima ta’ Pace jew ta’ xi hadd iehor.

L-abbili difensur tal-hati gibed l-attenzjoni ta’ din il-Qorti ghas-sentenza tal-Qorti ta’ l-Appell Kriminali tal-21 ta’ April 2005 fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta’ Malta v. Emanuel Zammit** li kienet irriformat sentenza ta’ din il-Qorti (diversament komposta) fejn, fost diversi pieni moghtija – ghal xi raguni din il-Qorti, flok ma tat piena wahda bl-applikazzjoni tad-disposizzjoni tal-konkors tar-reati u pieni, tat pieni separati ghad-diversi reati li taghhom Zammit kien instab hati, tant li in segwitu l-Qorti tal-Appell Kriminali tat piena wahda komplessiva bl-applikazzjoni tal-Artikolu 17(b) u (h) tal-Kap. 9 – kienet tat piena ta’ xahrejn prigunerija ghal tliet reati taht il-Kap. 66 fosthom dak kontemplat fl-Artikolu 3(1A). Din il-Qorti kif illum presjeduta taghmilha cara li ma taqbel assolutament xejn mal-piena kif moghtija ghall-finijiet tal-Kap. 66 f’dik il-kawza ta’ Zammit. Li wiehed ikun barra fit-triq, armat b’arma tan-nar u munizzjoni minghajr id-debita licenzja

hija reat serju li, bhala regola, jimmerita piena ta' prigunerija b'effett immedjat.

Fil-kaz in dizamina, minkejja l-verdett tal-gurati dwar l-ewwel kap – verdett li jista' jfisser jew li meta l-hati spara huwa ma kellu ebda intenzjoni la li joqtol u lanqas li jwegga' lil Fenech jew li meta huwa spara, anke jekk biex joqtol jew biex iwegga', huwa ghamel hekk in legittima difesa tieghu nnisu – jibqa' l-fatt li Pace ghazel li, ghalkemm kien jaf li Fenech kien ikun armat, mar ifittxu huwa wkoll armat b'senter li jiffunzjoni u bi skratacc. Ghalkemm kellu t-twissija ghaqlija u f'waqtha tal-Ispettur Anzjan tal-Pulizija Paul Bond biex, jekk huwa kien qed jibza' minn Fenech huwa kellu jipprova jevitah, u ghalkemm Pace stess kien wissa lil haddiehor biex ma jersaqx lejn l-ghalqa (li dwarha kellu kwistjoni ma' Fenech) minhabba Fenech, huwa ghazel li jaghmel proprju bil-kontra u addirittura li jmur armat fejn ir-residenza ta' Frangisk Fenech. Certament Pace ma kienx hekk armat ghall-kacca (illegali galadarba ma kellux licenzja tal-kacca) tal-ghasafar, izda mar proprju biex ifittex – wiehed jista' anke jghid jikkonfronta lil Fenech – specifikatament dwar il-kwistjoni li huma kellhom bejniethom. Anqas jista' jinghad li lil Fenech mar biss biex forsi jbezzghu, ghax ha mieghu l-iskratacc – indikazzjoni cara li dik l-arma kien lest li jisparaha, kif effettivament ghamel. Fi kliem iehor, Pace deliberatament mar fejn in-nar, konxju li seta' jinharaq, u ppreparat biex jekk ikun il-kaz huwa wkoll jispara, kif effettivament ghamel. Huwa veru li f'dan il-kaz hadd – la Pace u anqas Fenech – ma wegghu, pero` Pace ma hasibha xejn li b'dak li ghamel – li jigri b'senter u bil-munizzjon f'post abitat – kien qieghed jipperikola anke l-hajja ta' nies ohra innocenti li setghu jkunu ghaddejjin mill-vicinanzi jekk tinholoq sitwazzjoni fejn huwa, jew haddiehor, jispara xi tir bhalma effettivament gew sparati. Socjeta` civilizzata ma tistax tippermetti dawn is-sitwazzjonijiet tal-*wild West*, bil-perikoli kollha attinenti, u ghalhekk il-piena f'dan il-kaz ghandha tirrifletti l-gravita` ta' dak li ghamel Pace meta huwa, bl-agir inkonsult tieghu, ipprecipita sitwazzjoni li kienet ta' perikolu ghalih u ghal haddiehor.

F’dan il-kaz ghandu wkoll jigi precizat li l-hati mhux ser jigi kkundannat ihallas spejjez peritali peress li l-esperti li xehdu ma kontribwew xejn utili ghall-finijiet tat-tieni kap li huwa instab hati tieghu.

Ghall-motivi premessi, wara li rat l-Artikolu 3(1A) tal-Kap. 66, tikkundanna lil John Pace ghall-piena ta’ wiehed u ghoxrin xahar prigunerija, mil-liema periodu ghandu jitnaqqas, konformement ma’ l-Artikolu 22 tal-Kap. 9, iz-zmien li l-hati ghamel taht arrest preventiv in konnessjoni ma’ dan il-kaz, liema zmien ta’ arrest preventiv ghandu jinkludi wkoll iz-zmien minn meta beda l-guri fid-19 ta’ Frar 2007 sal-lum.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------